

Posudek diplomové práce

Název práce: Význam pedagogické praxe z pohledu studentů učitelství PdF UHK

Jméno a příjmení autora práce: Bc. Michaela Kovářová

St. program, st. obor: Specializace v pedagogice, Učitelství pro 2. stupeň ZŠ - německý jazyk a literatura, Učitelství pro střední školy - základy společenských věd

Vedoucí diplomové práce: PhDr. Marie Müllerová, Ph.D.

Oponent diplomové práce: doc. PhDr. Jana Ondráková, Ph.D.

Hlavní kritéria hodnocení práce	Stupeň hodnocení			
	1	2	3	4
Stanovení cíle práce	x			
Logická stavba a členění práce	x			
Úroveň vypracování teoretické části	x			
Úroveň vypracování praktické části		x		
Úroveň vypracování didaktické části				
Adekvátnost zvolených metod a způsob jejich užití	x			
Formální úprava a náležitosti práce		x		
Jazyková a terminologická úroveň	x			
Práce s literaturou, citace, seznam literatury		x		
Vlastní přínos studenta	x			
Dosažení stanoveného cíle práce		x		

Dílčí připomínky a náměty:

Autorka si pro svoji diplomovou práci vybrala velmi zajímavé a současně velmi aktuální téma, neboť kvalita přípravy budoucích učitelů (a to nejen německého jazyka) je s ohledem na stále rostoucí nároky společnosti na kvalitu vzdělání mladé generace úzce spojena s kvalitou přípravy moderních učitelů. Požadavky specifikované zejména v oblasti výuky cizích jazyků - tedy dosažení adekvátní úrovně komunikativní kompetence v daném jazyce a implementace dalších kompetencí formulovaných v RVP ČR do výuky jazyků – by měly logicky korespondovat s přípravou budoucích učitelů. Nedílnou součástí takové přípravy je i praktická dovednost učitele naplánovat, realizovat a evaluovat adekvátní výuku. Toto je současně stěžejní cíl pedagogické praxe realizované na pedagogických fakultách v ČR. Autorka práce jako absolventka studia učitelství v oborech německý jazyk a literatura a základy společenských věd na PdF a FF UHK se pokusila zanalyzovat význam pedagogické praxe pro budoucí učitele německého jazyka a zhodnotit formou dotazníkového šetření a individuálních rozhovorů stávající procesy pedagogické praxe studentů nejen na domovské univerzitě, ale i na dalších vybraných univerzitách věnujících se přípravě budoucích učitelů v ČR, a na základě zjištěných poznatků formulovat případné návrhy na zlepšení průběhu pedagogické praxe, což je jasným důkazem a pochopitelným jevem nespokojenosti autorky práce se současným stavem. Výrazný zájem autorky jako případné učitelky NJ o dané téma je ocenění hodný. Slovy Jonase Soluka je totiž nanejvýš nutné, aby se na zlepšení systému podílel i sami učitelé jako zásadní protagonisté procesu vzdělávání.

Diplomová práce je rozčleněna do tří kapitol. V první kapitole se autorka pokouší objasnit obecné pojmy související s vybraným tématem (například role učitele ve společnosti, význam učitele cizích jazyků, pojem pedagogická praxe etc.). Poměrně rozsáhlá část této kapitoly je věnována prezentaci stávajícího systému pedagogické praxe na Pedagogické fakultě UHK, kde autorka i na základě svých osobních zkušeností deskriptivním způsobem prezentuje současný proces realizace pedagogické praxe jak na úrovni bakalářského studia, tak na úrovni magisterského studia. Autorka poměrně kriticky komentuje vybrané aspekty vyskytující se v průběhu současného systému pedagogické praxe (např. někdy neadekvátní kontrolu realizace praxe, dle autorky nedostatečnou časovou dotaci pro realizaci pedagogické praxe, absenci oborové didaktiky v průběhu bakalářského stupně studia, etc.), adekvátně poukazuje na nejednotnost realizace pedagogické praxe v rámci jedné fakulty (počty hospitovaných a odučených hodin), či nabízí názorné srovnání s pedagogickou praxí realizovanou na Filozofické fakultě UHK, která rovněž participuje na pregraduální přípravě učitelů. Zajímavou součástí práce představuje prezentace současných systémů realizace pedagogické praxe na vybraných pedagogických fakultách v ČR a rovněž ve dvou zemích EU – v Německu (spolková země Bayern) a ve Finsku. Obě země patří ke světovým špičkám z hlediska kvality přípravy budoucích učitelů (teoretické, ale také praktické), proto (nebo možná přesto) je komparace s českým systémem mírně řečeno dost překvapivá.

Druhá kapitola diplomové práce je věnována prezentaci výzkumného šetření, které autorka práce realizovala ve školním roce 2015/16 a jehož intencí bylo zjistit názory studentů (nejen PdF UHK) na předmět Pedagogická praxe, neboť ten je povinnou součástí jejich studia. Navzdory početně poměrně omezené skupině respondentů lze z realizovaného výzkumného šetření vysledovat jisté aspekty, které jsou společné velké či větší části respondentů. Je škoda, že získané výsledky jsou vyhodnoceny zpravidla jen deskriptivně a absentuje zde trochu hlubší analýza získaných výstupů. Ačkoli lze souhlasit a autorkou práce, že téměř každý receptor výzkumného šetření by bylo potřeba hlouběji prozkoumat, domnívám se, že zde autorka nevyužila dostatečně svůj potenciál a výsledná analýza zůstává bohužel pouze na povrchu.

Ve třetí kapitole předložené diplomové práce se autorka dle svého vyjádření pokouší „na základě poznatků získaných v předchozích dvou kapitolách načrtnout návrhy pro zlepšení systému přípravy studentů učitelství“ a v závěru diplomové práce „vyvodit a zformulovat výsledky, které vyplynou na základě syntézy informací ze všech kapitol.“ Autorka se pokusila navrhnout jistá zlepšení pro zkvalitnění pedagogické praxe jak v hledisku obecném (v rámci českého školství), tak v hledisku konkrétním (PdF). Vyjma některých již téměř ustálených frází o nedostatku peněz v českém školství a opět známých slibů o navýšení financí v českém školství (kolikáté již?), frází o přebujelé byrokracii a velmi nedůstojné společenské pozici učitele v současné české společnosti autorka sama dochází k závěru, že řada věcí závisí na jednotlivcích a jejich přístupu k problému. Je proto otázkou, jak motivovat jednotlivce k takovým rozhodnutím a činům a krokům, která by zlepšení přinesla – a to jak učitelům, tak žákům, popř. celé společnosti. Tato veledůležitá otázka zůstává nezodpovězena a je na místě se ptát, zda jsme vůbec v současnosti schopni (a ochotni) tuto na jedné straně zdánlivě jednoduchou, ale na straně druhé nesmírně obtížnou otázku adekvátně zodpovědět. Rozhodně lze ovšem souhlasit s požadavkem navýšení kvalitní pedagogické praxe – třeba po vzoru zemí jako je Německo nebo Finsko. Kvalita vzdělávacích systémů v těchto zemích je známá a mohla by nám určitě poskytnout spoustu inspirativních příkladů.

Celkově vnímám předloženou diplomovou práci jako zdařilou – jak z hlediska výběru tématu, tak rovněž z hlediska jejího obsahového i formálního zpracování. Trochu nepatřičně působí některé zdroje, které by měly mít výrazný vliv na práci, ovšem doba jejich aktuálnosti již dávno pominula (např. str. 10 a počty studentů učitelství z roku 1997), či publikace o pedagogické praxi z dob před sametovou revolucí, tedy z doby, kdy role učitele ve společnosti měla ještě řadu nuancí spjatých s tehdejšími režimem. Škoda, že autorka, která sama v práci kritizuje nedostatek odborných publikací k uvedenému tématu, neobrátila svou pozornost i

k cizojazyčným zdrojům, neboť zejména ve Spolkové republice Německo je problematika pedagogických praxí velmi aktuálně a velmi početně i v tištěné podobě zastoupena.

Občasné lingvistické (např. spojení pedagogické praktikum, což je germanismus!) či formální prohřešky (např. str. 40, 41, 43 etc.) kvalitu práce mírně snižují, celkový dojem z celé diplomové práce však ovlivní jen nepatrně.

Otázky k diskusi:

1) Proč se autorka rozhodla věnovat se tématu pedagogické praxe?

2) V čem vidí autorka příčiny nezájmu některých studentů o zkvalitnění pedagogické praxe, což vyplynulo z výsledků realizovaného výzkumného šetření.

3) Proč autorka opominula zdroje z německého prostředí, když je jazykově velmi dobře vybavena?

4) Které z jí navrhovaných postupů za účelem zlepšení pedagogické praxe na UHK pokládá za realizovatelné? Dokázala by svůj výběr argumentačně obhájit?

Celkové posouzení práce a zdůvodnění výsledné známky: Předložená diplomová práce zpracovává velmi závažné téma významu a kvality pedagogické praxe z oblasti pregraduální přípravy budoucích učitelů německého jazyka, vhodně spojuje teoretický a praktický aspekt náhledu na vybranou problematiku, prezentuje zjištěné výsledky realizovaného výzkumného šetření a pokouší se o formulaci návrhů zlepšení dané problematiky. Navzdory někdy příliš „silové“ kritice stávajícího systému je z práce patrný velký zájem autorky o zlepšení současného stavu za účelem zlepšení práce mladých učitelů, což je postoj příkladný. Práce je až na malé jazykové prohřešky zpracována kvalitně. Autorka si uvědomuje možnosti vlivu své diplomové práce a správně ji vnímá jako jednu z možností iniciace zvýšení zájmu o danou a pro budoucí práci učitele německého jazyka důležitou problematiku.

Posudek vypracoval(a): PhDr. Marie Müllerová, Ph.D.

V Hradci Králové dne 6.5.2016

Podpis

.....